

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 10 czerwca 2015 roku skierowanym przeciwko L. G. (1), prowadzącemu działalność gospodarczą pod nazwą Zakład (...) w B., powód M. O., reprezentowany przez pełnomocnika, wniósł o wydanie nakazu zapłaty i orzeczenie obowiązku zapłaty przez pozwanego na rzecz powoda łącznej kwoty 41.379,46 złotych tytułem wypłaty diet i ryczałtów za nocleg w okresie od czerwca 2012 roku do kwietnia 2013 roku wraz z ustawowymi odsetkami wyliczonymi w następujący sposób:

- od kwoty 3.169,71 zł za miesiąc czerwiec 2012 roku od dnia 11 lipca 2012 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 3.796,94 zł za miesiąc lipiec 2012 roku od dnia 11 sierpnia 2012 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 4258,37 zł za miesiąc sierpień 2012 roku od dnia 11 września 2012 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 3.650,80 zł za miesiąc wrzesień 2012 roku od dnia 11 października 2012 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 6563,33 zł za miesiąc październik roku 2012 od dnia 11 listopada 2012 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 3806,27 zł za miesiąc listopad 2012 roku od dnia 11 grudnia 2012 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 2.114,48 zł za miesiąc grudzień 2012 roku od dnia 11 stycznia 2013 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 4.153,56 zł za miesiąc styczeń 2013 roku od dnia 11 lutego 2013 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 1804,89 zł za miesiąc luty 2013 od dnia 11 marca 2013 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 5615,56 zł za miesiąc marzec 2013 od dnia 11 kwietnia 2013 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 2445,55 zł za miesiąc kwiecień od dnia 11 maja 2013 roku do dnia zapłaty,

oraz o zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powód podniósł, iż w okresie spornym pozostawał w zatrudnieniu u pozwanego na podstawie umów o pracę. W ramach umowy o pracę powód wykonywał podróże służbowe do Wielkiej Brytanii, Irlandii przez Niemcy, Belgię lub Holandię. W okresie objętym pozwem powód nie otrzymywał od pozwanego diet oraz ryczałtów za noclegi.

Nakazem zapłaty z dnia 29 czerwca 2015 r. wydanym w sprawie o sygn. akt X Np upm 44/15, Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi X wydział Pracy i Ubezpieczeń społecznych orzekł, że pozwany L. G. (1) powinien zapłacić powodowi kwotę 41.379,46 złotych tytułem wypłaty diet i ryczałtów za nocleg w okresie od czerwca 2012 roku do kwietnia 2013 roku wraz z ustawowymi odsetkami wyliczonymi w następujący sposób:

- od kwoty 3.169,71 zł za miesiąc czerwiec 2012 roku od dnia 11 lipca 2012 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 3.796,94 zł za miesiąc lipiec 2012 roku od dnia 11 sierpnia 2012 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 4258,37 zł za miesiąc sierpień 2012 roku od dnia 11 września 2012 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 3.650,80 zł za miesiąc wrzesień 2012 roku od dnia 11 października 2012 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 6563,33 zł za miesiąc październik roku 2012 od dnia 11 listopada 2012 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 3806,27 zł za miesiąc listopad 2012 roku od dnia 11 grudnia 2012 roku do dnia zapłaty,

- od kwoty 2.114,48 zł za miesiąc grudzień 2012 roku od dnia 11 stycznia 2013 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 4.153,56 zł za miesiąc styczeń 2013 roku od dnia 11 lutego 2013 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 1804,89 zł za miesiąc luty 2013 od dnia 11 marca 2013 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 5615,56 zł za miesiąc marzec 2013 od dnia 11 kwietnia 2013 roku do dnia zapłaty,
- od kwoty 2445,55 zł za miesiąc kwiecień od dnia 11 maja 2013 roku do dnia zapłaty,

wraz z kosztami procesu w kwocie 1800,00 zł w terminie dwóch tygodni od otrzymania nakazu lub wniesić w tymże terminie sprzeciw. (nakaz zapłaty k. 123)

W dniu 28 lipca 2015 roku pozwany L. G. (1) wniósł sprzeciw od nakazu zapłaty zaskarżając go w całości i wnosząc o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Pozwany zakwestionował zasadność roszczenia powoda. Podniósł zarzut podania nieprawdziwej wartości przedmiotu sporu wskazując iż dochodzona przez powoda kwota została błędnie ustalona na podstawie rozporządzeń regulujących należność z tytułu podróży służbowej z pominięciem przepisów regulaminu pracy obowiązującego w zakładzie pozwanego . W uzasadnieniu wskazał, iż powód był zatrudniony na stanowisku kierowcy, potwierdził, iż powód wykonywał kursy do Wielkiej Brytanii i Irlandii przez Niemcy Belgię lub Holandię. Zaprzeczył aby nie wypłacił powodowi przysługujących mu należności z tytułu podróży służbowych i wskazał że powód pokwitował odbiór następujących kwot:

- za czerwiec 2012

- za podróż służbową z miejscem docelowym w Irlandii odbyłą w dniach od 29 maja do 4 czerwca 2012 roku kwotę 23 zł tytułem diety krajowej oraz kwotę 195, 10 zł tytułem diety zagranicznej, co daje razem kwotę 218, 10 zł,
- za podróż służbową z miejscem docelowym w Polsce odbyłą w dniach od 6 czerwca do 8 czerwca 2012 roku kwotę 46 zł tytułem diety krajowej,
- za podróż służbową z miejscem docelowym w Polsce odbyłą w dniach od 12 czerwca do 13 czerwca 2012 roku kwotę 34,50 zł tytułem diety krajowej,
- za podróż służbową z miejscem docelowym w Irlandii odbyłą w dniach od 16 czerwca do 20 czerwca 2012 roku kwotę 11, 50 zł tytułem diety krajowej oraz 133, 88 zł tytułem diety zagranicznej, co daje razem 145, 38 zł
- za podróż służbową z miejscem docelowym w Polsce odbyłą w dniu 25 czerwca 2012 roku kwotę 11, 50 zł tytułem diety krajowej,
- za podróż służbową z miejscem docelowym w Polsce odbyłą w dniu 28 czerwca 2012 roku kwotę 11, 50 zł tytułem diety krajowej,
- za podróż służbową z miejscem docelowym w Polsce odbyłą w dniach od 29 czerwca do 30 czerwca 2012 roku kwotę 23 zł tytułem diety krajowej.

Z powyższego wynika, że pozwany wypłacił za miesiąc czerwiec 2012 roku kwotę 126, 5 zł tytułem diet krajowych i 328,98 zł tytułem diet zagranicznych.

- Za lipiec 2012 roku:

- za podróż służbową z miejscem docelowym w Irlandii odbyłą w dniach od 3 lipca 2012 roku do 8 lipca 2012 roku kwotę 23 zł tytułem diety krajowej i 147, 62 zł tytułem diety zagranicznej, co daje razem 170, 62 zł

- za podróż służbową z miejscem docelowym w Polsce odbytą w dniu 10 lipca 2012 roku kwotę 11, 50 zł tytułem diety krajowej,

- za podróż służbową z miejscem docelowym w Polsce odbytą w dniach od 18 lipca do 19 lipca 2012 roku kwotę 11, 50 zł tytułem diety krajowej,

- za podróż służbową z miejscem docelowym w Polsce odbytą w dniu 22 lipca 2012 roku kwotę 11, 50 zł tytułem diety krajowej,

- za podróż służbową z miejscem docelowym w Polsce odbytą w dniu 24 lipca 2012 roku kwotę 23 zł tytułem diety krajowej. Z powyższego wynika, że pozwany wypłacił za miesiąc lipiec 2012 roku kwotę 80.5 zł tytułem diet krajowych i 147, 62 zł tytułem diet zagranicznych.

• Za sierpień/ wrzesień 2012 roku:

- za podróż służbową z miejscem docelowym w Polsce odbytą w dniach od 10 sierpnia do 19 sierpnia 2012 roku kwotę 218, 50 zł tytułem diety krajowej,

- za podróż służbową z miejscem docelowym w Turcji odbytą w dniach od 24 sierpnia 2012 roku do 7 września 2012 roku u kwotę 34, 50 zł tytułem diety krajowej, 385, 22 zł tytułem diety zagranicznej, 34, 50 zł tytułem noclegu w kraju oraz 1155, 70 zł tytułem noclegu za granicą, co daje razem 1609, 92 zł,- za podróż służbową z miejscem docelowym w Polsce odbytą w dniu 10 września 2012 roku kwotę 23 zł tytułem diety krajowej,

- za podróż służbową z miejscem docelowym w Polsce odbytą w dniu 12 września 2012 roku kwotę 11,50 zł tytułem diety krajowej,

- za podróż służbową z miejscem docelowym w Polsce odbytą w dniu 14 września 2012 roku kwotę 23 zł tytułem diety krajowej,

- za podróż służbową z miejscem docelowym w Polsce odbytą w dniu 19 września 2012 roku kwotę 11,50 zł tytułem diety krajowej,

- za podróż służbową z miejscem docelowym w Niemczech odbytą w dniach od 24 września 2012 do 27 września 2012 roku kwotę 34, 50 zł tytułem diety krajowej oraz 58,13 zł tytułem diety zagranicznej, co daje razem 92, 63 zł,

- za podróż służbową z miejscem docelowym w Polsce odbytą w dniach od 28 września do 29 września 2012 roku kwotę 11, 50 zł tytułem diety krajowej.

Według pozwanego, z powyższego wynika, że pozwany wypłacił za miesiące sierpień/wrzesień 2012 roku kwotę 368 zł tytułem diet krajowych i 443,35 zł tytułem diet zagranicznych, a także 34, 50 zł tytułem noclegu w kraju oraz 1 155, 70 zł tytułem noclegu za granicą.

• Za październik/listopad 2012 roku

- za podróż służbową z miejscem docelowym w Polsce odbytą w dniu 2 października 2012 roku kwotę 11,50 zł tytułem diety krajowej,

- za podróż służbową z miejscem docelowym w Polsce odbytą w dniu 5 października 2012 roku kwotę 11, 50 zł tytułem diety krajowej,

- za podróż służbową z miejscem docelowym w Polsce odbytą w dniu 9 października 2012 roku kwotę 11, 50 zł tytułem diety krajowej,

- za podróż służbową z miejscem docelowym w Irlandii odbyłą w dniach od 12 października do 22 października 2012 roku kwotę 23 zł tytułem diety krajowej oraz 268,23 zł tytułem diety zagranicznej, co daje razem 291, 23 zł

- za podróż służbową z miejscem docelowym w Irlandii odbyłą w dniach od 25 października do 2 listopada 2012 roku kwotę 23 zł tytułem diety krajowej oraz kwotę 230,55 zł tytułem diety zagranicznej, co daje razem 253, 55 zł ,

- za podróż służbową z miejscem docelowym w Polsce odbyłą w dniach od 5 listopada do 6 listopada 2012 roku kwotę 23 zł tytułem diety krajowej,

- za podróż służbową z miejscem docelowym w Niemczech odbyłą w dniach od 9 listopada do 14 listopada 2012 roku kwotę 34, 50 zł tytułem diety krajowej oraz 97,43 zł tytułem diety zagranicznej, co daje razem 131.93 zł ,

- za podróż służbową z miejscem docelowym w Holandii odbyłą w dniach od 19 listopada do 23 listopada 2012 roku kwotę 57, 50 zł tytułem diety krajowej oraz 57,72 zł tytułem diety zagranicznej, co daje razem 115, 22 zł.

Z powyższego wynika, że pozwany wypłacił za miesiące październik/listopad 2012 roku kwotę 195 zł tytułem diet krajowych i 653,93 zł tytułem diet zagranicznych.

• Za grudzień 2012 roku:

- za podróż służbową z miejscem docelowym w Holandii odbyłą w dniach od 26 listopada do 2 grudnia 2012 roku kwotę 23 zł tytułem diety krajowej oraz 143, 72 zł tytułem diety zagranicznej, co daje razem 166, 72 zł,

- za podróż służbową z miejscem docelowym w Holandii odbyłą w dniach od 3 grudnia do 6 grudnia 2012 roku kwotę 34,50 zł tytułem diety krajowej oraz 57,75 zł tytułem diety zagranicznej, co daje razem 92, 25 zł,

- za podróż służbową z miejscem docelowym w Polsce odbyłą W dniu 7 grudnia 2012 roku kwotę 11, 50 zł tytułem diety krajowej,

- za podróż służbową z miejscem docelowym w Holandii odbyłą w dniach od 11 grudnia do 13 grudnia 2012 roku kwotę 11, 50 zł tytułem diety krajowej oraz 85, 95 zł tytułem diety zagranicznej, co daje razem 97,45 zł,

- za podróż służbową z miejscem docelowym w Holandii odbyłą w dniach od 17 grudnia do 19 grudnia 2012 roku kwotę 23 zł tytułem diety krajowej oraz 38, 01 zł tytułem diety zagranicznej, co daje razem 61,01 zł,

- za podróż służbową z miejscem docelowym w Polsce odbyłą w dniu 24 grudnia 2012 roku kwotę 11, 50 zł tytułem diety krajowej.

Z powyższego zdaniem pozwanego wynika, że pozwany wypłacił za miesiąc grudzień 2012 roku kwotę 115 zł tytułem diet krajowych i 325,43 zł tytułem diet zagranicznych.

• Za styczeń 2013 roku:

- za podróż służbową z miejscem docelowym w Wielkiej Brytanii odbyłą w dniach od 11 stycznia do 16 stycznia 2013 roku kwotę 34, 50 zł tytułem diety krajowej oraz 138, 54 zł tytułem diety zagranicznej, co daje razem 173,04 zł,

- za podróż służbową z miejscem docelowym w Niemczech odbyłą w dniach od 19 stycznia do 20 stycznia 2013 roku kwotę 23 zł tytułem diety krajowej oraz 28, 91 zł tytułem diety zagranicznej, co daje razem 51,91 zł,

- za podróż służbową z miejscem docelowym w Wielkiej Brytanii odbyłą w dniach od 23 stycznia do 31 stycznia 2013 roku kwotę 46 zł tytułem diety krajowej oraz 204,67 zł tytułem diety zagranicznej, co daje razem 250, 67 zł,

Z powyższego wynika, że pozwany wypłacił za miesiąc styczeń 2013 roku kwotę 103,5 zł tytułem diet krajowych i 372,12 zł tytułem diet zagranicznych.

• Za luty 2013 roku:

- za podróż służbową z miejscem docelowym w Polsce odbyłą w dniu 4 lutego 2013 roku kwotę 11, 50 zł tytułem diety krajowej,

- za podróż służbową z miejscem docelowym w Wielkiej Brytanii odbyłą w dniach od 11 lutego do 18 lutego 2013 roku kwotę 80, 50 zł tytułem diety krajowej oraz 153,04 zł tytułem diety zagranicznej, co daje razem 233, 54 zł.

Z powyższego wynika, że pozwany wypłacił za miesiąc luty 2013 roku kwotę 92 zł tytułem diet krajowych i 153,04 zł tytułem diet zagranicznych.

• Za marzec 2013 roku:

- za podróż służbową z miejscem docelowym w Niemczech odbyłą w dniach od 1 marca do marca 2013 roku kwotę 30 zł tytułem diety krajowej oraz 41,43 zł tytułem diety zagranicznej, co daje razem 71,43 zł,

- za podróż służbową z miejscem docelowym w Polsce odbyłą w dniu 4 marca 2013 roku kwotę 30 zł tytułem diety krajowej,

- za podróż służbową z miejscem docelowym w Niemczech odbyłą w dniach od 5 marca do 6 marca 2013 roku kwotę 30 zł tytułem diety krajowej oraz 20, 63 zł tytułem diety zagranicznej, co daje razem 50, 63 zł,

- za podróż służbową z miejscem docelowym w Niemczech odbyłą w dniu 7 marca 2013 roku kwotę 15 zł tytułem diety krajowej oraz 13, 81 zł tytułem diety zagranicznej, co daje razem 28,81 zł,

- za podróż służbową z miejscem docelowym w Wielkiej Brytanii odbyłą w dniach od 11 marca do 18 marca 2013 roku kwotę 45 zł tytułem diety krajowej oraz 306, 82 zł tytułem diety zagranicznej, co daje 351,82 zł

- za podróż służbową z miejscem docelowym W Polsce odbyłą w dniach od 20 marca do 21 marca 2013 roku kwotę 15 zł tytułem diety krajowej,

- za podróż służbową z miejscem docelowym w Polsce odbyłą w dniu 22 marca 2013 roku kwotę 15 zł tytułem diety krajowej,

- za podróż służbową z miejscem docelowym w Niemczech odbyłą w dniach od 26 marca do 27 marca 2013 roku kwotę 30 zł tytułem diety krajowej oraz 41,78 zł tytułem diety zagranicznej, co daje razem 71,78 zł,

- za podróż służbową z miejscem docelowym w Niemczech odbyłą w dniach od 28 marca do 29 marca 2013 roku kwotę 30 zł tytułem diety krajowej oraz kwotę 41, 77 zł tytułem diety zagranicznej, co daje razem 71,77 zł. Z powyższego wynika, że pozwany wypłacił za miesiąc marzec 2013 roku kwotę 240 zł tytułem diet krajowych i 466,24 zł tytułem diet zagranicznych.

Za kwiecień 2013 roku - za podróż służbową z miejscem docelowym w Wielkiej Brytanii odbyłą w dniach od 2 kwietnia do 10 kwietnia 2013 roku kwotę 45 zł tytułem diety krajowej oraz 288, 70 zł tytułem diety zagranicznej, co daje razem 333, 70 zł.

W sprzeczności z powyższymi obliczeniami wynika, że w okresie - za który powód dochodzi swoich roszczeń - pozwany wypłacił mu w sumie 1365,50 zł tytułem diet krajowych, 3179,41 zł tytułem diet zagranicznych, 35 zł tytułem noclegu za nocleg oraz 1 115, 70 zł tytułem noclegu za granicą - razem 5695, 61 zł.

Powyższe sumy zostały wypłacone zgodnie z obowiązującymi u pozwanego – w okresie za który pozwany dochodzi roszczenia - regulaminem pracy (§62).

Zdaniem pozwanego dochodzona przez powoda kwota, błędnie ustalona na podstawie rozporządzeń regulujących należności z tytułu podróży służbowych, radykalnie przewyższa ewentualne roszczenia.

Ponadto pozwany wskazał, iż rozliczenia podróży służbowych były przedmiotem kontroli Państwowej Inspekcji Pracy, w jej wyniku pozwany wypłacił powodowi wszystkie należne roszczenia.

Podniósł także iż powód w żaden sposób nie starał się wykazać, że noclegi spędzane przez powoda w przystosowanej do spania kabinie samochodu nie odpowiadały warunkom należytego („odpowiedniego”) noclegu.

Zdaniem pozwanego uchwała Sądu Najwyższego z dnia 12 czerwca 2014 roku, sygn. II PZP 1/ 14 - która nie ma mocy zasady prawnej - nie może ona stanowić źródła poglądu, dającego podstawę do każdorazowego dochodzenia zwrotu kosztów za nocleg, bez względu na udowodnienie określonego stanu faktycznego.

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi X Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zaskarżonym wyrokiem z dnia 24 marca 2017 r. w sprawie o sygnaturze akt XP 542/15 oddalił powództwo (pkt 1.) oraz zasądził od M. O. na rzecz L. G. (1) kwotę 1.800 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt 2.).

Sąd Rejonowy oparł wyrok na następujących ustaleniach faktycznych.

Według Sądu Rejonowego, powód M. O. był zatrudniony u pozwanego L. G. (1) od dnia 10 maja 2012 roku do dnia 12 kwietnia 2013 roku. Początkowo podstawę zatrudnienia stanowiła umowa o pracę zawarta na okres próbny 31 grudnia 2012 roku, następnie umowa o pracę zawarta na czas określony na okres do dnia 31 grudnia 2023 roku.

Sąd I instancji stwierdził, że w okresie zatrudnienia powód wykonywał pracę kierowcy. W umowach o pracę strony wskazały, iż wynagrodzenie M. O. wynosić będzie odpowiednio 1.500 zł, a następnie 1.600 zł brutto. Umowy o pracę zawierały również postanowienie, iż pracownik przyjmuje do wiadomości treść obowiązującego u pracodawcy regulaminu pracy i oświadcza, że zobowiązuje się do przestrzegania jego postanowień pod rygorem odpowiedzialności dyscyplinarnej.

Tenże Sąd także stwierdził, że w spornym okresie od 3 stycznia 2012 roku w Zakładzie (...) prowadzonym przez pozwanego obowiązywał Regulamin pracy.

Przepis § 58 Regulaminu stanowi iż podróż służbowa to każde zadanie służbowe polegające na wykonywaniu, na polecenie pracodawcy: a) przewozu drogowego poza miejscowość, o której mowa w pkt. 2) lit. a lub b) wyjazdu poza miejscowość, o której mowa w pkt. 2 lit. a, w celu wykonania przewozu drogowego. Stanowisko pracy kierowcy to: a. siedziba pracodawcy, na rzecz którego kierowca wykonuje swoje obowiązki, oraz inne miejsce prowadzenia działalności przez pracodawcę, w szczególności filie, przedstawicielstwa i oddziały, b. pojazd, który kierowca prowadzi c. każde inne miejsce, w którym kierowca wykonuje czynności związane z wykonywanymi przewozami drogowymi.

Zgodnie z § 59 regulaminu, potwierdzeniem odbycia podróży służbowej jest zwrot do biura druku "Polecenia wyjazdu" uzupełnionego odpowiednio o zdarzenia wyjazdu z miejscowości z §58 pkt 2 lit. a, przekroczenia granicy Polski (wyjazd - miejsce, godzina, stan licznika), miejsca rozładunków/załadunków i odpoczynków dziennych, przekroczenia granicy Polski (przyjazd - miejsce, godzina, stan licznika). Pojazdy wyposażone są w miejsca do spania (zgodnie homologacją producenta) oraz kierowcy mają obowiązek parkować pojazdy na odpoczynki (noclegi) na strzeżonych parkingach, wyposażonych w zaplecze socjalne (natryski, toalety) - w związku z tym kierowcom nie przysługuje ryczałt za noclegi w podróży służbowej.

Zgodnie z § 62 regulaminu w przypadku podróży służbowej pracownikowi przysługują należności na pokrycie kosztów związanych z podróżą służbową zgodnie z obowiązującymi przepisami:

a) Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce budżetowej kraju (Dz.U. Nr 236, poz 1990 ze zm.) chyba , że umowa o pracę stanowi inaczej ,

b) rozporządzenia Ministra Pracy i polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (Dz.U.Nr.236, poz 1991 ze zmianami), z tym że wysokość diety ustala się w zależności od kraju docelowego delegacji na poziomie 7 euro za dietę (od 1 marca 10 euro).

Regulamin podany został do wiadomości pracowników poprzez wyłożenie w siedzibie pracodawcy poprzez wywieszenie na tablicy ogłoszeń w dziale transportu.

Sąd Rejonowy skonstatował, że powód wypełniał kartę drogową na której zapisywał miejsca załadunków i rozładunków przejechane kilometry, kwotę zaliczki, którą dostał na trasę. Po zakończonej podróży pełną dokumentację oraz faktury i paragony np. na środki czystości do mycia kabiny, opłaty za autostrady przedstawiał celem rozliczenia. Co do zasady powód nocował w kabinie samochodu. Wynagrodzenie było wypłacane w gotówce. Powód kwitował odbiór gotówki własnoręcznym podpisem.

Według Sądu I instancji, pozwany wypłacał należność po zakończonej trasie. Jej wysokość, uzależniona była od ilości przejechanych kilometrów. Możliwość skorzystania z parkingów strzeżonych uzależniona była od tego, w którym miejscu kończył się dzień pracy i czy wieziony towar przedstawiał dużą wartość . Powód nie korzystał z baz transportowych. Jeśli towar był drogi, to wtedy stawał na parkingu strzeżonym i wynajmował pokój.

Sąd Rejonowy przyjął, że powód wykonując zadania służbowe na rzecz pozwanego pracodawcy odbywał noclegi w następujących państwach Belgia, Bułgaria, Czechy, Francja, Irlandia, Holandia, Niemcy, Turcja. W okresie od 17.06.2012 do 20.06.2012 powód odbył podróż do Wielkiej Brytanii – ilość diet 2 , Irlandii– ilość diet 1, Holandii – ilość diet 1; w okresie od 23-25.06.2012 powód odbył podróż do Niemiec – ilość diet 2 i Holandii – ilość diet 1; w dniu 30.06.2012 powód odbył podróż do Niemiec – ilość diet 1; w okresie od 03-06.07.2012 powód odbył podróż do Irlandii, Holandii, Belgii, Niemiec – ilość diet po 1; w okresie od 15-18.07.2012 powód odbył podróż do Niemiec – ilość diet 4; w okresie od 20-22.07.2012 powód odbył podróż do Niemiec – ilość diet 3; w okresie od 11-18.08.2012 powód odbył podróż do Irlandii, Wielkiej Brytanii, Belgii, - ilość diet 7; w okresie od 26.08.-6.09.2012 powód odbył podróż do Czech, Bułgarii, Turcji– ilość diet 12; w dniu 12.09.2012 powód odbył podróż do Niemiec – ilość diet 1; w dniu 14.09.2012 powód odbył podróż do Niemiec – ilość diet 1; w dniu 19.09.2012 powód odbył podróż do Niemiec – ilość diet 1; w okresie 24-26.09.2012 powód odbył podróż do Niemiec – ilość diet 3; w dniu 2.10.2012 powód odbył podróż do Niemiec – ilość diet 1; w dniu 5.10.2012 powód odbył podróż do Niemiec – ilość diet 1; w dniu 9.10.2012 powód odbył podróż do Niemiec – ilość diet 1; w okresie 12-21.10.2012 powód odbył podróż do Niemiec, Francji Holandii, Irlandii i Wielkiej Brytanii – ilość diet 10; w okresie 26.10.- 2.11.2012 powód odbył podróż do Niemiec, Irlandii i Wielkiej Brytanii – ilość diet 8; w okresie 10-13.11.2012 powód odbył podróż do Niemiec, – ilość diet 4; w okresie 20-21.11.2012 powód odbył podróż do Holandii, – ilość diet 2; w okresie 28.11.- 3.12.2012 powód odbył podróż do Niemiec, – ilość diet 4; w dniu 4.12.2012 powód odbył podróż do Holandii, – ilość diet 1; w okresie 12-13.12.2012 powód odbył podróż do Niemiec, – ilość diet 2; w dniu 18.12.2012 powód odbył podróż do Holandii, – ilość diet 1, w dniu 4.12.2012 powód odbył podróż do Holandii, – ilość diet 1; w okresie 12-15.01.2013 powód odbył podróż do Niemiec, Francja, Belgia, Wielkiej Brytanii – ilość diet 4; w dniu 19.01.2013 r. powód odbył podróż do Niemiec – ilość diet 1, w okresie 04.-29.01.2013 powód odbył podróż do Niemiec, Francja, Belgia, Holandii, Wielkiej Brytanii – ilość diet 6; w okresie 13-15.02.2013 powód odbył podróż do Belgia, Wielkiej Brytanii – ilość diet 3; w dniu 27.02.2013 powód odbył podróż do Niemiec – ilość diet 1; w okresie 6-7.03.2013 powód odbył podróż do Niemiec – ilość diet 2; w okresie 12-18.03.2013 powód odbył podróż do Francji, Holandii, Niemiec , Wielkiej Brytanii – ilość diet 7; w okresie 21-22.03.2013 powód odbył podróż do Niemiec – ilość diet 2; w okresie 27-28.03.2013 powód odbył podróż do Niemiec – ilość diet 2; w okresie 03.-08.04. 2013 powód odbył podróż do Niemiec, Belgii, Wielkiej Brytanii – ilość diet 6.

Sąd I instancji stwierdził, że w spornym okresie uwzględniając treść regulaminu pracy ryczałt za noclegi powodowi nie przysługiwał, wysokość należnych diet wynosiła 3.638,94 zł. Wyplacona należność z tytułu diet wynosiła 4.315,81 zł.

Powyższy stan faktyczny Sąd Rejonowy ustalił jedynie częściowo w oparciu o zeznania powoda i świadka D., dokumenty załączone do akt sprawy w szczególności zestawienia podróży służbowych i zapiski powoda oraz opinię biegłego z zakresu rachunkowości.

Tenże Sąd uznał, że nie miał podstaw do tego aby odmówić przymiotu wiarygodności opinii dopuszczonej w sprawie biegłego specjalisty. Opinia została bowiem sporządzona w sposób rzetelny, zgodnie z poleceniem sądu i w pełni wyjaśniła wszelkie zastrzeżenia stron.

Sąd Rejonowy nie dał wiary powodowi, w zakresie w jakim twierdził, że otrzymywał jedynie minimalne wynagrodzenie. Powyższego nie potwierdzają zeznania świadka M. D. i pozwanego L. G., którzy wskazali iż kierowcom po zakończonej podróży wypłacana była jedna kwota, której odbiór powod kwitował własnoręcznym podpisem. Sąd Rejonowy nie dał wiary powodowi i świadkowi M. D., którzy zeznali, że podpisy pod szczegółowym rozliczeniem podróży służbowej składali jednorazowo na potrzeby kontroli inspekcji pracy. Obaj bowiem zeznali iż kwitowali odbiór pieniędzy, ale w zeszycie.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd I instancji stwierdził, że powództwo podlegało oddaleniu jako niezasadne.

W rozważaniach prawnych Sąd Rejonowy wskazał na wstępie na zmianę stanu prawnego zaistniałą po wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 listopada 2016 roku wydanego w sprawie o sygn. akt K 11/15. W orzeczeniu tym Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że art. 21a ustawy z 16 kwietnia 2004 r. o czasie pracy kierowców w związku z art. 77⁵ § 2, 3 i 5 ustawy z 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy w związku z § 16 ust. 1, 2 i 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do kierowców wykonujących przewozy w transporcie międzynarodowym, jest niezgodny z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Trybunał Konstytucyjny stwierdził również, że art. 21a ustawy z 16 kwietnia 2004 r. powołanej w punkcie 1 w związku z art. 77⁵ § 2, 3 i 5 ustawy z 26 czerwca 1974 r. powołanej w punkcie 1 w związku z § 9 ust. 1, 2 i 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do kierowców wykonujących przewozy w transporcie międzynarodowym, jest niezgodny z art. 2 Konstytucji.

Najważniejszym skutkiem powyższego wyroku Trybunału Konstytucyjnego dla Sądu rozpoznającej sprawę w pierwszej instancji jest to, że przepis art. 21a ustawy o czasie pracy kierowców w związku z art. 77⁵ § 2, 3 i 5 kodeksu pracy, w związku z przepisami rozporządzeń o podróżach służbowych pracowników sfery budżetowej nie może być podstawą do zasądzenia kierowcy zawodowemu zwrotu kosztów noclegu w zagranicznych podróżach służbowych. W zakresie opisanym w wyroku Trybunału przepis ten został bowiem uznany za niezgodny z Konstytucją i jako taki nie może stosowany przez sądy. Skutkiem orzeczenia negatoryjnego Trybunału Konstytucyjnego (to jest o niezgodności danego przepisu z Konstytucją) jest bowiem utrata mocy obowiązującej przepisu niezgodnego z Konstytucją. Skutek ten następuje już z dniem wejścia w życie orzeczenia lub też w innym terminie określonym w wyroku Trybunału. Cały akt normatywny lub jego część (konkretnie oznaczone przepisy), które zostały uznane przez Trybunał za niezgodne z Konstytucją zostają usunięte z systemu prawa i przestają być jego elementem. Skutek ten następuje bez ingerencji jakichkolwiek innych organów Państwa z chwilą publikacji wyroku Trybunału w dzienniku urzędowym.

Według Sądu Rejonowego, wyrok Trybunału ma taki skutek, iż przepisów powołanych w sentencji wyroku nie można stosować do kierowców wykonujących przewozy w transporcie międzynarodowym. W rezultacie na ochronę prawną nie zasługuje roszczenie pracownika-kierowcy w transporcie międzynarodowym skierowane do pracodawcy o zapłatę ryczałtów za nocleg, oparte wyłącznie na przepisach powołanych w sentencji wyroku Trybunału Konstytucyjnego.

Należy jednak zauważyć, że zgodnie z art. 9 § 1 k.p. źródłem prawa pracy są nie tylko przepisy Kodeksu pracy oraz przepisy innych ustaw i aktów wykonawczych, określające prawa i obowiązki pracowników i pracodawców, a także postanowienia układów zbiorowych pracy i innych opartych na ustawie porozumień zbiorowych, regulaminów i statutów określających prawa i obowiązki stron stosunku pracy. Źródłami prawa pracy są bez wątpienia regulaminy wynagradzania.

Sąd I instancji nadmieniał ponadto, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego zapadłym jeszcze przed wydaniem przez Trybunał Konstytucyjny wyroku z dnia 24 listopada 2016 roku ugruntowane zostało stanowisko, iż zapewnienie pracownikowi - kierowcy samochodu ciężarowego odpowiedniego miejsca do spania w kabinie tego pojazdu podczas wykonywania przewozów w transporcie międzynarodowym nie stanowi zapewnienia przez pracodawcę bezpłatnego noclegu w rozumieniu § 9 ust. 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju, co powoduje, że pracownikowi przysługuje zwrot kosztów noclegu na warunkach i w wysokości określonych w § 9 ust. 1 - 3 tego rozporządzenia albo na korzystniejszych warunkach i wysokości, określonych w umowie o pracę, układzie zbiorowym pracy lub innych przepisach prawa pracy. Według Sądu Rejonowego, powyższy pogląd wprost wynika z uchwały Sądu Najwyższego w składzie siedmiu sędziów z dnia 12 czerwca 2014 r., II PZP 1/14 (OSNP 2014 nr 12, poz. 164) i został w pełni zaakceptowany w późniejszych orzeczeniach (Sąd Rejonowy wskazał m. in. na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 września 2015 r. sygn. II PK 248/14, opubl. Legalis Numer 1341807; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 2016 r. sygn. akt II PK 111/15, opubl. Legalis Numer 1482779).

Sąd I instancji skonstatował także, że należy w tym miejscu przywołać także pogląd wyrażony w uzasadnieniu wyroków Sądu Najwyższego z dnia 13 sierpnia 2015 roku sygn. II PK 241/14 (opubl. Legalis Numer 1337760) i z dnia 15 września 2015 roku sygn. II PK 248/14 (opubl. (...)), w których Sąd Rejonowy – podzielając stanowisko wyrażone w uchwale z 12 czerwca 2014 roku sygn. II PZP 1/14 – wyraził jednocześnie zapatrywanie, zgodnie z którym określona w umowie o pracę (czy regulaminie) kwota może w pełni kompensować koszty podróży zagranicznej jeżeli nie jest ona mniej korzystna niż przepisy powszechne w zakresie minimalnych kosztów wyżywienia (według art. 77⁵ § 4 k.p., czyli dieta krajowa) i ryczałtu za nocleg (według § 9 rozporządzenia).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy Sąd I instancji uznał, że w spornym okresie wysokość i zasady wypłaty przysługujących kierowcom świadczeń z tytułu podróży służbowych pracodawca unormował w obowiązującym u niego od 3 stycznia 2012 roku Regulaminie pracy. Regulamin ten został zmieniony przez pracodawcę w maju 2013 roku, a zatem po upływie spornego okresu. Akt ten wskazywał iż z tytułu noclegu w zagranicznej podróży służbowej ryczałt nie należy się natomiast kierowcom przysługuje dieta w zryczałtowanej wysokości 7 a od 1 marca 2013 roku 10 euro za jedną dobę podróży.

Sąd I instancji także podkreślił, iż pozwany pracodawca nie jest podmiotem publicznym, zatem miał on prawo do ukształtowania należności z tytułu podróży zagranicznych w sposób odmienny, niż zostało to dokonane w przepisach rozporządzenia wykonawczego. Regulacje wewnętrzne natomiast musiały być nie mniej korzystne niż te, jakie zostały w tej materii zawarte w Kodeksie pracy. Ograniczenia wynikające z regulacji ustawowej dotyczą jednak jedynie kwoty diety, zaś nie wskazują wysokości ryczałtu. Oznaczało to w praktyce, iż diety z tytułu podróży służbowej za granicą mogły być uregulowane na niższym poziomie niż zostało to dokonane w rozporządzeniu z 2002 roku, a później z 2013 roku, nie mogły być one jednak niższe niż diety ustalone w rozporządzeniu z tytułu podróży służbowej na terenie kraju (Sąd Rejonowy wskazał na uzasadnienie do wyroku SN z dnia 3 lutego 2016 roku w sprawie II PK 334/14).

Według Sądu Rejonowego, powodowi za podróż zagraniczną wypłacana była kwota, która obejmowała całość należności z tytułu podróży służbowej, w tym dietę w wysokości 7 euro za dobę – tj. w wysokości nie niższej niż dieta krajowa.

Sąd I instancji także podkreślił, iż powód zapoznał się z regulacjami obowiązującymi w pozwanej spółce. Dowodem na powyższe są oświadczenie przy podejmowaniu zatrudnienia – o zapoznaniu się z obowiązującym Regulaminem

wynagradzania. Powód znał zatem treść obowiązującej u pozwanego regulacji – została ona wprowadzona do indywidualnego stosunku pracy łączącego strony.

Sąd Rejonowy stwierdził, że powództwo o zapłatę ryczałtów za noclegi należało oddalić jako nieuzasadnione, zaś po przeanalizowaniu wyliczeń świadczeń wypłaconych przez pozwaną powodowi z tytułu diet w podróżach służbowych dokonanych w oparciu o zestawienia i notatki przedstawione przez powoda, należało uznać, że powodowi zostały wypłacone wszelkie należności z tytułu podróży służbowej jakie wynikały z łączącej go ze stroną pozwaną umowy o pracę, co powód potwierdził własnoręcznym podpisem pod szczegółowym rozliczeniem podróży służbowych. W konsekwencji Sąd Rejonowy oddalił również powództwo o diety z tytułu podróży służbowych.

W rozpoznawanej sprawie o kosztach procesu Sąd I instancji orzekł na podstawie art. 98 k.p.c., na koszty składały się koszty zastępstwa procesowego strony pozwanej, policzone zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, opiewały na kwotę 1.800 zł zgodnie z regułami określonymi w przepisach § 12 ust. 1 pkt. 2 w zw. z § 6 pkt 5 (75 % z kwoty 2.400 zł) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu z dnia 28 września 2002 r. (Dz.U. Nr 163, poz. 1348), w brzmieniu obowiązującym od 1 sierpnia 2015 roku do 31 grudnia 2015 roku.

Od powyższego wyroku apelację złożył powód M. O. za pośrednictwem profesjonalnego pełnomocnika będącego adwokatem zaskarżając go w całości. Przedmiotowemu orzeczeniu zarzucił:

1. naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na wynik sprawy, tj.:
 - a. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolną a nie swobodną ocenę materiału dowodowego i nieuzasadnione przyjęcie, że pozwany wypłacił powodowi diety za nocleg w związku z odbywanymi podróżami służbowymi;
 - b. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolną a nie swobodną ocenę materiału dowodowego i nieuzasadnione przyjęcie, że w zakładzie pozwanego obowiązywał regulamin pracy;
 - c. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolną a nie swobodną ocenę materiału dowodowego i nieuzasadnione przyjęcie, iż rozliczenia podróży służbowych stanowią dowód wypłaty powodowi w ramach stosunku pracy;
 - d. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolną a nie swobodną ocenę materiału dowodowego i nieuzasadnione przyjęcie, iż oprócz wynagrodzenia zasadniczego powód otrzymywał diety z tytułu podróży służbowych w sytuacji gdy w rzeczywistości było to wynagrodzenie uzależnione od ilości przejechanych kilometrów;
2. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:
 - a. art. 94 k.p. poprzez błędną wykładnię i nieuzasadnione przyjęcie, iż pozwany terminowo i prawidłowo wypłacał wynagrodzenie oraz prawidłowo prowadził dokumentację w sprawach związanych ze stosunkiem pracy i akta osobowe pracowników.

Mając na uwadze powyższe, apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i zasądzenie na rzecz powoda należności tytułem diet i ryczałtów w wysokości 41.379,46 zł oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów sądowych w tym kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje według norm przepisanych.

Pozwany nie wnosił odpowiedzi na apelację.

Na rozprawie 29 września 2017 r. pełnomocnik powoda poparł apelację, a pełnomocnik pozwanego wniósł o jej oddalenie oraz o zasądzenie kosztów postępowania za II instancję oraz podniósł zarzut przedawnienia do roszczeń do dnia 10 czerwca 2013 r.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powoda okazała się zasadna w tym znaczeniu, że doprowadziła do uchylenia zaskarżonego wyroku oraz przekazania sprawy Sądowi Rejonowemu dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi do ponownego rozpoznania z pozostawieniem temuż Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania za pierwszą i drugą instancję.

Zgodnie z art. 386 § 4 k.p.c. Sąd II instancji może uchylić zaskarżony wyrok i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania w razie nierozpoznania przez Sąd pierwszej instancji istoty sprawy albo gdy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości.

W takim wypadku uchylenie wyroku ma charakter fakultatywny i sąd drugiej instancji może orzec merytorycznie w razie nierozpoznania istoty sprawy przez sąd pierwszej instancji. W doktrynie i orzecznictwie słusznie zwraca się uwagę na związane z taką sytuacją ryzyko pozbawienia stron jednej instancji merytorycznej (zob. np. wyrok SN z dnia 13 listopada 2002 roku, I CKN 1149/00, Lex, nr 75293).

Na podstawie poglądów dominujących w doktrynie i orzecznictwie przyjąć należy, że nierozpoznanie istoty sprawy odnosi się do roszczenia będącego podstawą powództwa i zachodzi, gdy sąd pierwszej instancji nie orzekł w ogóle merytorycznie o żądaniach stron, zaniechał zbadania materialnej podstawy żądania pozwu albo pominął merytoryczne zarzuty pozwanego.

Oceny, czy sąd pierwszej instancji rozpoznał istotę sprawy dokonuje się na podstawie analizy żądań pozwu i przepisów prawa materialnego stanowiących podstawę rozstrzygnięcia, nie zaś na podstawie ewentualnych wad postępowania wyjaśniającego.

Oddalenie powództwa nie zawsze oznacza rozpoznanie istoty sprawy. Sprawę może zakończyć tylko orzeczenie, które poprzedza postępowanie dowodowe, w zakresie koniecznym do ustalenia podstawy rozstrzygnięcia (zob. wyrok SN z dnia 6 kwietnia 2011 roku, II PK 274/10, LEX nr 829121).

Pojęcie "istoty sprawy", o którym jest mowa w art. 386 § 4 k.p.c. dotyczy jej aspektu materialnoprawnego i zachodzi w sytuacji, gdy sąd nie zbadał podstawy materialnoprawnej dochodzonych roszczeń, jak też skierowanych przeciwko nim zarzutów merytorycznych, tj. nie odniósł się do tego co jest przedmiotem sprawy uznając, że nie jest to konieczne z uwagi na istnienie przesłanek materialnoprawnych, czy procesowych unicestwiających dochodzone roszczenie (zob. wyrok SN z dnia 26 stycznia 2011 roku, IV CSK 299/10, LEX nr 784969).

Nierozpoznanie istoty sprawy w rozumieniu art. 386 § 4 k.p.c. polega na pominięciu przez sąd pierwszej instancji podstawy roszczenia, tj. przesłanek stanowiących o jego istnieniu. Wyrok oddalający powództwo dotknięty jest takim uchybieniem w razie błędnego stwierdzenia pozytywnej albo istnienia negatywnej przesłanki jurysdykcyjnej (zob. m. in. wyrok SN z dnia 27 marca 2008 roku, III UK 86/07, LEX nr 461645).

Jeśli uzasadnienie nie zawiera wskazania podstawy faktycznej rozstrzygnięcia poprzez ustalenie faktów, które sąd uznał za udowodnione, dowodów na których się oparł, i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej lub wyjaśnienia podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa, wówczas orzeczenie podlega uchyleniu, zaś sprawa zostaje przekazana do ponownego rozpoznania (zob. np. wyrok SA w Szczecinie z dnia 22 listopada 2007 roku, I ACA 579/07, LEX nr 516580).

Nierozpoznanie istoty sprawy stanowi wadę braną pod uwagę w ramach kontroli orzeczeń sądu I instancji w postępowaniu apelacyjnym - art. 386 § 4 k.p.c. (zob. np. wyrok SN z dnia 19 marca 2008 roku, I PK 238/07, M.P.Pr. (...)).

W rozpoznawanej sprawie, mimo, że przedmiotem żądania powoda M. O. było roszczenie o zapłatę na jego rzecz od L. G. (1) prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Zakład (...) w B. kwoty 41.379,46 zł tytułem wypłaty diet z tytułu podróży służbowych i ryczałtów za noclegi w okresie od czerwca 2012 r. do kwietnia 2013 r. wraz z ustawowymi odsetkami wyliczonymi w treści pozwu, Sąd pierwszej instancji prowadził postępowanie dowodowe i czynił ustalenia faktycznie oraz prowadził rozważania prawne jedynie w zakresie kwestii drugorzędnych, tj. m.

in. analizy konsekwencji wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 listopada 2016 r. w sprawie o sygn. akt K 11/15, wysokości i zasad wypłaty przysługującym kierowcom z tytułu podróży służbowych według regulaminu pracy u pozwanego, samego spełnienia świadczenia przez pozwanego na rzecz powoda. W żadnej części postępowania, a następnie w żadnej części uzasadnienia Sąd Rejonowy nie poczynił ustaleń, ani nie rozważył przesłanek powództwa, opartego na treści art. 77⁵ § 1 k.p. – podstawy roszczenia w niniejszej sprawie. W myśl przywołanego przepisu, pracownikowi wykonującemu na polecenie pracodawcy zadanie służbowe poza miejscowością, w której znajduje się siedziba pracodawcy, lub poza stałym miejscem pracy przysługują należności na pokrycie kosztów związanych z podróżą służbową. Podróżą służbową jest wykonywanie przez pracownika na polecenie pracodawcy zadań służbowych poza miejscowością, w której znajduje się siedziba pracodawcy, lub poza stałym miejscem pracy.

W niniejszej sprawie, podstawową rzeczą Sądu Rejonowego było zatem zbadanie, czy w niniejszej sprawie podróże służbowe lub podróże służbowe odbyły się, a jeśli tak to gdzie i w jakich okresach. Obie strony w toku procesu przedstawiły zestawienie w jakich okresach i gdzie miały miejsce podróże służbowe, z tytułu odbycia których powód żąda zapłacenia spornych ryczałtów i diet. Zestawienia powoda zostały sporządzone w oparciu o jego prywatne zapiski, natomiast pozwany wskazał odbyte podróże w oparciu o dokumenty płacowe generowane w zakładzie – delegacje służbowe wystawiane przez pracodawcę.

Rozważania prawne poczynione przez Sąd I instancji w uzasadnieniu do skarżonego orzeczenia są również istotne, ale najpierw należało według Sądu Okręgowego zbadać czy przesłanki zaistnienia roszczenia ze wskazanego wyżej artykułu zostały spełnione, a to nie było w niniejszej sprawie oczywiste ani w wyraźny sposób przyznane przez stronę przeciwną. Sąd Rejonowy przyjął za udowodniony fakt podróży powoda do Bułgarii, Czech, Francji, Irlandii, Holandii, Niemiec i Turcji (uzasadnienie – k. 303-304) opierając się jedynie na zapiskach powoda w postaci: tabelki z nazwami krajów i z wysokością należności z tytułu diet i ryczałtów (k. 19-21v.); tabelki z liczbą dni spędzonych w poszczególnych państwach (k. 22); podsumowania odnośnie kwot (k. 23); podsumowania odnośnie krajów (k. 24); zapisanych odręcznych pismem kartek z kalendarza (k. 38 – 121). Sam fakt odbywania podróży służbowych w spornym okresie czasu nie jest sporny ale obie strony wskazują inne okresy podróży i kraje, do których miały miejsce. Nie można zatem przyjąć, iż okolicznością niesporną w sprawie jest w jakich okresach i w jakich miejscach odbywały się te podróże. Ponadto warto wskazać na rozbieżności w zakresie kwot ryczałtów i diet przysługujących za podróże (za każdym razem inna wysokość). Złożone przez obie strony dokumenty, w oparciu o które biegły sporządził opinię wariantową różnią się. Sąd rozpoznający sprawę nie wskazał natomiast dlaczego rekonstruując stan faktyczny oparł się na zapiskach powoda a nie na wersji pozwanego.

Ponadto w materiale dowodowym brak jest bardzo istotnych dokumentów, które pozwalałyby na weryfikację twierdzeń stron co do przebiegu (czasu trwania i miejsc podróży) takich jak listy obecności czy też karty pracy składające się na dokumentację pracowniczą, a warto skonstatować, że zgodnie z przepisem art. 94 pkt 9a k.p., pracodawca ma obowiązek prowadzenia dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem pracy oraz akt osobowych pracowników. Jest to podstawowy obowiązek pracodawcy, a jego niewykonanie stanowi wykroczenie przeciwko prawom pracownika – naruszenie obowiązku prowadzenia dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem pracy (art. 281 pkt 6 k.p.). Dokumentacja ta w pewnym zakresie stanowi potwierdzenie wywiązywania się pracodawcy z ciężących na nim, a wynikających z konkretnego stosunku pracy, obowiązków względem danego pracownika. Brak dokumentacji, wynikający z zaniedbania jej prowadzenia przez pracodawcę powoduje zmianę wynikającego z art. 6 K.c. rozkładu ciężaru dowodów, przerzucając go na osobę zaprzeczającą faktom, z których strona powodowa wywodzi skutki pozwu (wyrok SA w Białymstoku z 10 kwietnia 2003 roku, III APa 40/02, OSA 2003/12/43). Pracodawca ma w takich sytuacjach obowiązek wykazać, że pracownik nie pracował w takim rozmiarze, jak twierdzi, a tym bardziej jaki udokumentował (uzasadnienie wyroku SN z 5 maja 1999 roku, I PKN 665/98, OSNP 2000/14/535). W przeciwnym razie, kiedy dokumentacja pracownicza jest prawidłowo prowadzona, to pracownik musi udowodnić, że zapisy w niej poczynione są nierzetelne i nie odpowiadają rzeczywistości. Brak rzetelnej ewidencji pracy obciąża pracodawcę, a nie powołującego się na nią pracownika. Konsekwencją braku ewidencji czasu pracy lub jej nierzetelności jest powstanie po stronie pracownika możliwości udowodnienia wszelkimi sposobami tego, że pracował w określonych godzinach nadliczbowych, w tym za pomocą dowodów z zeznań świadków, czy

też własnoręcznie prowadzonej dokumentacji. Pracownik (powód) może powoływać wszelkie dowody na wykazanie zasadności swego roszczenia, w tym posiadające mniejszą moc dowodową niż dokumenty dotyczące czasu pracy, a więc na przykład dowody osobowe, z których prima facie (z wykorzystaniem domniemań faktycznych - art. 231 k.p.c.) może wynikać liczba przepracowanych godzin. (por. odpowiednio wyrok SN 09-07-2009 II PK 34/09 LEX nr 527067).

W takim wypadku oddalenie powództwa nie oznaczało rozpoznania istoty sprawy, gdyż sprawę może zakończyć tylko orzeczenie, które poprzedza postępowanie dowodowe, w zakresie koniecznym do ustalenia podstawy rozstrzygnięcia. W rozpoznawanej sprawie postępowanie dowodowe w zakresie roszczenia o zapłatę diet i ryczałtów nie zostało przeprowadzone, a rozstrzygnięcie Sądu I instancji nie odnosi się do tego, co było przedmiotem sprawy w konsekwencji zaniechania zbadania materialnej podstawy żądania. Analizując postępowanie przeprowadzone przed Sądem I instancji nie sposób ustalić dlaczego Sąd odmówił wiarygodności dowodom przedstawionym przez stronę pozwaną w zakresie kiedy i gdzie powód odbył konkretne podróże służbowe a oparł się w tym zakresie na zapiskach i twierdzeniach powoda. Rozpoznając roszczenie o zapłatę ryczałtów i diet z tytułu podróży służbowych w pierwszej kolejności ustaleniu podlega gdzie i kiedy kierowca je odbył.

W powyższych warunkach w ocenie Sądu Okręgowego konieczne jest wydanie orzeczenia kasatoryjnego. Ponadto przeprowadzenie postępowania dowodowego w celu wyjaśnienia zasadności roszczenia o odszkodowanie przez Sąd Odwoławczy i po dokonaniu jego oceny - wydanie orzeczenia co do istoty sprawy, faktycznie ograniczyłoby merytoryczne rozpoznanie sprawy do jednej instancji i w konsekwencji prowadziło to do pozbawienia stron prawa do dwuinstancyjnego merytorycznego postępowania.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 4 k. p. c. uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi, X Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych pozostawiając temu Sądowi w myśl art. 108 § 2 k. p. c. rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów procesu za drugą instancję.

Orzekając w powyższy sposób Sąd II instancji nie badał zasadności apelacyjnych zarzutów. Wobec nierozpoznania istoty sprawy przez Sąd I instancji, wydane orzeczenie nie nadawało się do kontroli instancyjnej. Sąd Okręgowy był więc zwolniony z analizy merytorycznej poprawności wydanego przez Sąd Rejonowy rozstrzygnięcia w zakresie wyznaczonym zarzutami apelacji.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy powinien mieć na uwadze wskazane powyżej uchybienia procesowe. W toku ponownego rozpoznania sprawy Sąd Rejonowy winien dokonać ustalenia, czy powód faktycznie i w jakich okresach na polecenie pracodawcy wykonywał zadania służbowe poza miejscowością, w której znajduje się siedziba pracodawcy, lub

poza stałym miejscem pracy. Należy wyjaśnić rozbieżności pomiędzy wersją zdarzeń powoda a pracodawcy co do terminów wyjazdów, długością i przebiegiem tras. W celu zweryfikowania rozbieżności Sąd powinien w pierwszej kolejności zgromadzić całą ewidencję czasu pracy powoda a w przypadku dalszych wątpliwości ustalić istotne fakty w tym zakresie w oparciu o osobowe źródła dowodowe, przesłuchując osobę czy osoby zajmujące się prowadzeniem spraw kadrowo-płacowych czy dyspozytora, jeżeli pozwany zatrudniał taką osobę. To pozwoli bowiem na rzetelne ustalenie stanu faktycznego i ewentualne zanegowanie wersji przedstawianej przez jedną ze stron. Sąd winien również przy ponownym rozpoznaniu sprawy zgromadzić całość dokumentacji płacowej i wraz z żądanymi w toku postępowania drukami PIT, skierować je do biegłego celem wyliczenia spornych należności.

W przypadku ryczałtów za noclegi wskazać na marginesie należy, iż uregulowanie zawarte w Regulaminie, wyłączające to świadczenie w przypadku noclegu w kabinie samochodu budzą wątpliwość w świetle orzecznictwa SN. Rozpoznając sprawę Sąd I instancji powinien rozważyć, po ustaleniu szczegółowym gdzie powód jeździł i w jakich terminach, czy nie powstaje konieczność dopuszczenia dowodu z opinii biegłego z zakresu księgowości celem wyliczenia kwot ryczałtów za noclegi powoda w spornym okresie czasu jako różnicy między kwotami należnymi na podstawie powszechnie obowiązujących przepisów po pomniejszeniu tych należności o kwoty stanowiące różnicę pomiędzy kwotą wypłaconych w tym okresie na rzecz powoda należności z tytułu podróży służbowych a

kwotą diet należnych, w wysokości minimalnej wynikającej z powszechnie obowiązujących przepisów dotyczących tych należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju - w rozbiciu na poszczególne miesiące spornego okresu.

Następnie Sąd winien szczegółowo uzasadnić swoje decyzje i stanowisko w motywach wyroku, wskazując przede wszystkim dlaczego jedne środki dowodowe uznał za wiarygodne a innym odmówił wiarygodności.

W tym celu Sąd I instancji przede wszystkim uzupełni zeznania przesłuchiwanym już w procesie świadków, zadecyduje o zasadności zgłaszanych przez strony wniosków dowodowych w tym o dopuszczeniu dowodów z dokumentów, przesłucha strony na wskazane wyżej okoliczności oraz mając na uwadze obowiązującą w procesie zasadę kontrydiktoryjności, zobowiąże pełnomocników stron do złożenia ewentualnych dodatkowych wniosków dowodowych, w szczególności w zakresie dokumentacji pracowniczej.

W konsekwencji powyższego Sąd dokona ustaleń faktycznych istotnych dla wszechstronnego wyjaśnienia okoliczności sprawy, oceniając dowody zgromadzone w sprawie zgodnie z zasadą swobodnej oceny. Umożliwi to Sądowi prawidłową ocenę zasadności roszczenia powoda.

Mając powyższe na uwadze orzeczono, jak w sentencji.

SSO Agnieszka Domańska-Jakubowska SSO Ireneusz Łaski SSO Sylwestra Przybysz

Uzasadnienie sporządził asystent P. K.

Zaakceptowano SSO A. J.

27.10.2017